

České korunovační klenoty v Rakousku

Zdeněk Koudelka*

1. Dvojí královské jablko a žezlo

Korunovační klenoty jsou jako symbol státu uloženy na Pražském hradě. Klenoty nechal zhotovit Karel IV. (moravský markrabí 1333-49, český král 1346-78). Karlova gotická koruna je však dnes doplněna renesančním královským jablkem a žezlem z 16. století, které pro Ferdinanda I. zhotovil augsburský zlatník Hans Heller 1533-34¹ Tyto osobní klenoty postupně přešly do vlastnictví Rudolfa II. Po jeho smrti byly v rámci dohody dědiců postoupeny na vyrovnání závazků králem Matyášem roku 1612 jeho bratru velmistrovi řádu německých rytířů Maximiliánovi III., který se s jablkem nechal portrétovat.² Po jeho smrti 1618 se vrátily do vlastnictví krále Matyáše a již zůstaly v držení vládnoucího Habsburka.

Kde jsou ale gotické žezlo a jablko? Gotické královské jablko a žezlo Království českého ze zlaceného stříbra jsou v pokladnici vídeňského Hofburgu, což je součást Uměleckohistorického muzea ve Vídni.³ Rakouský historik umění Herman Fillitz roku 1969 identifikoval žezlo jako žezlo Království českého. Obdobně bylo takto určeno i královské jablko s určitou výhradou, že podle středověkých pramenů mělo být původní jablko zlaté, což však již nelze ověřit.⁴

V českém prostředí byla tato skutečnost prezentována až v 90. letech 20. století. Dříve se o uložení ve Vídni nevědělo, takže při vystavení korunovačních klenotů roku 1978 na velké výstavě *Doba Karla IV. v dějinách národů Československa* nebyla o gotickém žezlu a jablku žádná zmínka.⁵

Skutečnost uložení gotického žezla a jablka ve Vídni byla v českém prostředí prezentována v publikacích *České korunovační klenoty* z roku 1998,⁶ *Korunovační řád českých králů* z roku 2009⁷ a dále v rámci výstavy na Pražském hradě *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*.⁸ Byla uvedena i v průvodci k výstavě korunovačních klenotů v lednu 2018

* Doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D. Katedra ústavního práva a politologie Právnické fakulty Masarykovy univerzity Brno. Vysoká škola Karla Engliše Brno. zdenek.koudelka@mail.muni.cz. Za cenné informace děkuji Janu Sechterovi, velvyslanci ČR v Rakousku 2013-17.

¹ BEKET BUKOVINSKÁ: Královské jablko a žezlo, *České korunovační klenoty*. 3. vydání Správa Pražského hradu 1998, ISBN 80-86161-05-6, s. 57-61. 4. vydání Správa Pražského hradu 2008, ISBN 978-80-7381-253-9, s. 57-61. IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLNAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, s. 132.

² *Obraz Maximilána III.*, 1616, soukromá sbírka, olej, plátno, 126x110 cm. IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLNAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, obrázek 79, s. 137.

³ Žezlo má inventární číslo XIV.43 a jablko XIV.44.

⁴ Historický rozbor jako příloha dopisu vedoucího Kanceláře prezidenta republiky Vratislava Mynáře z 7. 11. 2018, KPR 6054/2018 senátoru Ivo Valentovi.

⁵ *Doba Karla IV. v dějinách národů ČSSR*, Panorama Praha 1978, s. 113.

⁶ BEKET BUKOVINSKÁ: Královské jablko a žezlo, *České korunovační klenoty*. 3. vydání Správa Pražského hradu 1998, ISBN 80-86161-05-6, s. 61. 4. vydání Správa Pražského hradu 2008, ISBN 978-80-7381-253-9, s. 61.

⁷ JIŘÍ KUTHAN, ed., MIROSLAV ŠMIED, ed.: *Korunovační řád českých králů*. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha 2009, ISBN 978-80-7308-266-6, s. 268 (popisek k fotce gotického žezla a jablka).

⁸ *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Výstava v Císařské konírně na Pražském hradě pořádáná Správnou Pražského hradu 15. 5. - 20. 9. 2016. <https://www.hrad.cz/cs/kultura-na-hrade/program/zezlo-a-koruna-karel-iv.-a-ceske-kralovske-korunovace-10500#from-list>. IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLNAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace = The sceptre and the crown: Charles IV and Bohemian royal coronations*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, s. 70.

formou stručného textu v závorce: "(gotické jablko a žezlo, které dříve patřily ke svatováclavské koruně, se dnes nacházejí ve Vídni ve sbírkách Hofburgu)"⁹.

Rakouské muzeum samo uvádí, že jde o žezlo a jablko Království českého zhotovené z pozlaceného stříbra ve 14. století v Praze. Je tam uložen i ceremoniální český kurfiřtský plášť, rukavice a klobouk.¹⁰ Plášť je nazván kurfiřtský, i když byl užíván i při jiných slavnostních příležitostech a při korunovacích. Je zřejmé, že souvisí materiálem, vzorem a výrobou s královským pláštěm uloženým v Praze. Byl zhotoven pro Ferdinanda IV. a užit pro českou korunovaci Karla VI. i Marie Terezie. Dřívější pláště se nezachovaly, protože byly darovány svatovítské kapitule na bohoslužebná roucha.¹¹

Gotické žezlo a jablko jsou méně zdobné a z pozlaceného stříbra ve srovnání s renesančním zlatým jablkem a žezlem, avšak jsou podstatně starší, proto je jejich symbolická a historická cena vyšší. Přitom hlavice gotického žezla je krásným příkladem gotického umění: "*Štíhlé žezlo je zakončeno dvoustupňovou kytkou, jejíž architektonicky abstrahovaný tvar připomíná parléřovské formy. Jablko s hladkými nezdobenými hemisférami je završeno křížem s rameny ve tvaru trojlistu, jenž má obdoby v pražském zlatnictví druhé poloviny 14. století.*"¹².

Gotické jablko a žezlo tvořily se svatováclavskou korunou jeden gotický korunovační komplet, který byl užit při korunovacích většiny českých králů, a pokud se zachovaly do dnešní doby, je správné usilovat o jejich opětovné spojení.

Korunovační klenoty byly za třicetileté války v obavě před saským vojskem umístěny v letech 1631-35 v Českých Budějovicích a v obavě před švédským vojskem převezeny 1637 do Vídně,¹³ což je zachránilo před uloupením, když Švédové obsadili Pražský hrad. Do Prahy byly přiváženy jen na korunovace. Josef II. se sice nenechal korunovat, ale zato je zpřístupnil ve Vídni veřejnosti. Trvale se vrátily roku 1791,¹⁴ ale gotické žezlo a jablko zůstaly v Rakousku. Krátce byly korunovační klenoty znovu převezeny do Vídně 1866-67 v obavě před pruskou armádou. "*Přiřazení Ferdinandova žezla a jablka ke Svatováclavské koruně je výsledkem přechování všech tří klenotů společně ve vídeňské klenotnici v průběhu 17. století.*"¹⁵

Tedy nešlo o promyšlený státoprávní čin krále či českých stavů. České stavy, z jejichž iniciativy se návrat klenotů do Prahy roku 1791 uskutečnil, nevěděly, že ve Vídni je uloženo též české gotické jablko a žezlo. Tehdy navrácený soubor Svatováclavské koruny a renesančního žezla a jablka, jak se užíval při barokních korunovacích, vnímaly jako ucelený soubor těch správných a jediných českých korunovačních klenotů. Jinak by danou věc rozporovaly či by se alespoň nějak v úřední korespondenci komentovala. Stejně to platí o

⁹ *Symbolická moc českých korunovačních klenotů*. Průvodce výstavou korunovačních klenotů 16.-23. 1. 2018. Část České korunovační klenoty. Správa Pražského hradu Praha. <https://www.hrad.cz/file/edee/2017/12/brozura-ckk-a5.pdf>

¹⁰ Inventární číslo XIV.121-123. Jako kurfiřtské insignie uvedeny v seznamu císařské klenotnice z roku 1750 a 1773.

¹¹ IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLNAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, s. 158-161. MILENA BRAVERMANOVÁ: *Korunovační roucha českých králů, České korunovační klenoty*. 4. vydání Správa Pražského hradu 2008, ISBN 978-80-7381-253-9, s. 66-67.

¹² IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLNAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, s. 70.

¹³ IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLNAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, s. 9.

¹⁴ Vracení do Čech se konalo na základě reskriptu krále Leopolda II. z 16. 5. 1790. Předány českým stavům k trvalému uložení v Praze 9. 8. 1791 a 6. 9. 1791 použity při korunovaci Leopolda II.

¹⁵ IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLNAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, s. 135.

druhém návratu klenotů roku 1867 po skončení války s Pruskem, kdy nikdo neuvedl skutečnost, že gotické žezlo a jablko zůstaly ve Vídni. Pokud by tato informace byla v českém prostředí známa, jistě by byla komentována a zřejmě by bylo žádáno i vrácení těchto klenotů.

Z portrétů králů s korunovačními insigniemi lze zjistit, že gotické žezlo a jablko ještě užíval král Matyáš¹⁶ (1611-19) a Fridrich Falcký (1619-20). Pravděpodobně je gotické žezlo vyobrazeno na nástěnné malbě krále Vladislava II. (1471-1516) v kapli sv. Václava v pražské katedrále sv. Víta.¹⁷ To dokládá jejich užívání u korunovací těchto panovníků a lze předpokládat, že byly užity i v roce 1617 při korunovaci Ferdinanda II., když klenoty byly uloženy v Čechách. Nejpozději od korunovace Karla VI. roku 1723 (král 1711-40) bylo užíváno zdobenější renesanční žezlo a jablko. Byť portrétista Karla VI. (dle českého číslování Karel II.) i Marie Terezie¹⁸ s korunovačními klenoty nepracoval podle předlohy reálné, ale podle starší, když pod křížem na koruně je safír, který byl odstraněn v 17. století.¹⁹ Nejasné je, jaké jablko a žezlo bylo užíváno při korunovacích 1627 (Ferdinand III.) až 1656 (Leopold I.). Ovšem vzhledem k tomu, že portrétista Karla VI. pracoval dle starší předlohy, je možné, že předlohou byl nedochovaný portrét Leopolda I. s korunovačními klenoty s renesančním žezlem a jablkem, když král Josef I. (král 1705-11) českou korunovaci nevykonával. Renesanční jablko a žezlo byly od roku 1773 vedeny v inventáři císařské klenotnice jako české královské insignie.

---

¹⁶ *Obraz krále Matyáše s korunou a gotickým žezlem a jablkem*, HANS VON AACHEN, 1611-12, Uměleckohistorické muzeum ve Vídni - Hofburgská pokladnice.

Obraz krále Matyáše držícího v ruce nad korunou gotické žezlo, HANS VON AACHEN, 1611-12, Pražský hrad - obrazárna.

IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, s. 74-75. *České korunovační klenoty*. Správa Pražského hradu 2008, ISBN, 978-80-7381-253-9, s. 74.

¹⁷ Na téže malbě je koruna na hlavě Vladislava II. nepodobná koruně svatováclavské. Možným vysvětlením je, že svatováclavská koruna byla dostupná dle listiny papeže Klimenta VI. z 6. 5. 1346 pro panovníka omezeně, především v den korunovace, jinak měla být uložena na relikviáři s lebkou sv. Václava. Karel sám stanovil ještě přísnější pravidlo, že ji lze užít jen v den korunovace za poplatek 200 hřiven stříbra. Ovšem toto pravidlo porušili již jeho synové, když korunu umístil Václav IV. na Karlštejn a Zikmund v Uhrách. Na Karlštejně byla po návratu z Uher uložena až do roku 1619 s krátkou přestávkou v letech 1448-51/52, kdy byla na hradě Velhartice. Do Prahy byla přivážena jen na korunovace. Tedy malíř nemusel mít korunu jako předlohu k dispozici.

Králové si též mohli pro různé slavnosti nechat zhotovit osobní koruny, zatímco žezlo a jablko užívali z korunovačního souboru, jelikož jejich použití nepodléhalo přísné regulaci pro svatováclavskou korunu. Již Karel IV. měl osobní korunu, kterou později věnoval Karlu Velikému a je na jeho relikviářové bustě v Čáchách a která se používala jako koruna římského krále. Sám Karel se ji nechal korunovat v roce 1349. Do té doby se ke korunovaci římského krále i císaře užívala říšská koruna, která však byla pro Karla nedostupná, jelikož ji v Mnichově drželi nepřátelští Wittelsbachové.

Malba Vladislava II. s korunou a listina papeže Klimenta VI. je zveřejněna v JIŘÍ KUTHAN, ed., MIROSLAV ŠMIED, ed.: *Korunovační řád českých králů*. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy Praha 2009. 435 s. ISBN 978-80-7308-266-6. s. 180 (malba), 210-213 (listina Klimenta VI.). https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6c/Vladislaus_II_of_Bohemia_and_Hungary.jpg. IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, s. 8, 53, 111.

¹⁸ Marie Terezie byla korunována jako vládnoucí královna a ne jen jako královna manželka. V latinské titulatuře při korunovaci se užíval pro ni termín rex femina (ženský král), ne pro královnu manželku obvyklého latinského pojmu regina. IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, s. 155.

¹⁹ *Obraz Karel VI. s korunou a renesančním žezlem*, JOHAN GOTTFRIED AUERBACH, asi 1732, olej, plátno, 320x165 cm. Uměleckohistorické muzeum ve Vídni - zámek Eckartsau. *Obraz Marie Terezie s korunou a renesančním žezlem*, JOHAN KARL AUERBACH, 1772, olej, plátno, 255x150, Pražský hrad - Habsburský sál. IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, s. 57.

Lze se setkat s tvrzením, že české gotické žezlo a jablko byly uloženy v klášteře Klosterneuburg společně s rakouskou arcivévodskou korunou zhotovenou arcivévodou Maximiliánem III. roku 1616 a staly se součástí rakouských insignií.²⁰ Zmínka o tom, že se žezlo a jablko užívalo při rakouských obřadech od 17. st. bez bližšího upřesnění byla v anglickém (2009) i ruském (2013) katalogu císařské pokladnice.²¹ Ovšem novější německý průvodce císařskou pokladnicí to neuvádí a jen jsou zde české korunovační klenoty vyobrazeny spolu s kurfiřtským pláštěm v rámci části věnované Svaté říši římské.²²

I kdyby byly uloženy české korunovační klenoty mimo Vídeň společně s rakouskou arcivévodskou korunou v klášteře Klosterneuburgu, neznamenaloby to, že by se staly rakouským vlastnictvím.²³ Se zcizením žezla a jablka by musel souhlasit král český i české zemské stavy, neboť nešlo o osobní majetek panovníka, ale zemské klenoty. Není znám žádný akt krále či stavů o darování gotického žezla a jablka Rakouskému arcivévodství či arcivévodovi. Pro rakouské vlastnictví těchto klenotů neexistuje žádný právní titul.

Královské jablko završené křížem je symbolem svrchované (univerzální) vlády císařů a králů ve svém území. Jablko nemohli užívat knížata v širším slova smyslu jakožto skupina nejvyšších říšských stavů (knížata, markrabata, vévodové), tedy ani arcivévodové rakouští, kteří až do konce Svaté říše římské byli podrobeni autoritě císaře (římského krále), byť tato autorita v novověku upadala a od poloviny 17. století se stala jen formální a před zrušením říše jen ceremoniální. Proto české královské jablko nemohlo být součástí rakouských arcivévodských insignií. České korunovační klenoty ve své úplnosti zahrnují tedy dvě jablka a žezla. Obdobně má vícero korunovačních klenotů například Británie a Rusko.

2. Vlastnictví klenotů

Korunovační klenoty byly majetkem Království českého neboli země České, jejíž právní subjektivita nebyla nikdy v habsburské monarchii narušena a trvala až do roku 1948, a to bez ohledu, zda byly klenoty uloženy v Čechách nebo v Rakousku. Habsburci jako čeští králové byli jejich řádnými držiteli, nikoliv vlastníky. Právo řádné držby jim zaniklo sesazením z českého trůnu, což se stalo 14. 11. 1918 na první schůzi Národního shromáždění.²⁴

²⁰ Ředitel legislativního odboru Kanceláře prezidenta republiky JUDr. VÁCLAV PELIKÁN: *Status královského žezla a jablka*. Nedatované stanovisko z října 2018 pro vedoucího Kanceláře prezidenta republiky. Stanovisko bylo užito pro přílohu dopisu vedoucího Kanceláře prezidenta republiky Vratislava Mynáře z 7. 11. 2018, KPR 6054/2018, moravskému senátorovi Ivo Valentovi.

²¹ RUDOLF DISTELBERGER, MANFRED LEITHE-JASPER: *The Kunsthistorisches Museum Vienna, The Imperial and Ecclesiastical Treasury*, 2. vydání Londýn 2009, ISBN 978-3-406-59177-8, s. 10, popis obrázku. *Музей истории искусств, Вена, Императорская сокровищница Вены*, 4. vydání Londýn 2013, ISBN 978-3-406-59172-3, s. 10, popis obrázku.

²² FRANZ KIRCHWEGGER a kol.: *Kaiserliche Schatzkammer Wien*, Vídeň 2015, ISBN 978-3-99020-104-6, s. 48-49.

²³ IVANA KYZOUROVÁ, VÍT VLNAS: *Žezlo a koruna: Karel IV. a české královské korunovace*. Správa Pražského hradu, 2016, ISBN 978-80-86161-83-9, obrázek 79, s. 137.

Ovšem německá Wikipedie se v pojednání o rakouské arcivévodské koruně zmiňuje jen o velkovévodské koruně a jiných knížecích korunách dalších rakouských zemí, ale vůbec o žezlu a jablku. Společné uložení neznamená právní spojení insignií do jednoho souboru. <https://de.wikipedia.org/wiki/Erzherzogshut>

²⁴ Výslovně tak učinilo Národní shromáždění aklamací 1918 v rámci projevu Karla Kramáře, který měl z titulu předsedy Národního výboru zahajovací řeč: "*Všecka pouta, která nás vázala k dynastii Habsbursko-Lotrinské, jsou přervána (Výborně! Poslanci povstávají, hlučný potlesk.). Konec jest smlouvám z r. 1526 i pragmatické sankci (Výborně, potlesk) Dynastie habsbursko-lotrinská ztratila všechna práva na trůn český (Tak jest! Výborně! Potlesk.) A my svobodní a volní prohlašujeme, že náš stát československý jest svobodnou Československou republikou. (Výborně! Sláva!) Hlučný potlesk.)"* Z moravského markraběcího a slezského vévodského stolce výslovné sesazení učiněno nebylo. Stenoprotokol: Národní shromáždění československé 14. 11. 1918, Digitální parlamentní knihovna, <http://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/stenprot/001schuz/s001001.htm>.

Majetek země České přešel na československý stát²⁵ a následně na Českou republiku. I když byly korunovační klenoty uloženy na Pražském hradě za první Československé republiky fakticky ve správě Kanceláře prezidenta republiky, právně přešlo jejich vlastnictví na Československou republiku až po zrušení zemí a následném přechodu zbytkového majetku České země na stát.

Rakousko se dodnes platnou saintgermainskou mírovou smlouvou z 10. 9. 1919 zavázalo Československu k vydání listin a věcí, které má v držení a patřily zemským úřadům, potažmo Království českému, Markrabství moravskému a Vévodství slezskému.²⁶ Stát se hlásí k historickému odkazu, ponechává-li ale gotické žezlo a jablko v držení cizího státu, skutkem to popírá.

Přípravná jednání k realizaci saintgermainské mírové smlouvy začala v lednu 1920 a mezivládní dohoda o realizaci mírové smlouvy²⁷ se podařilo uzavřít 18. 5. 1920. Následně byla smluvní ujednání doplněna úmluvou týkající se archivů,²⁸ která se bez ohledu na název vztahovala i na umělecké, archeologické a historické předměty.

Podle smlouvy ze Saint-Germain²⁹ mělo Rakousko uspokojit historické a kulturní zájmy Československa a Československu se podařilo u archiválií do značné míry prosadit vydání dle principu provenience (původu). Dále Rakousko vydalo zrekvírované zvony a přístroje pro vědecké použití. O předmětech kulturní povahy se vyjednávalo zvlášť a obě strany neusilovaly o finalitu, tedy o vytvoření úplného taxativního seznamu pro uzavření této otázky. Československo vyjednálo dvacetiletou ochrannou lhůtu pro předměty kulturní povahy, které by mohly mít vztah k Československu. Vztah se měl podle československých diplomatů definovat široce, aby zahrnul pokud možno všechny případy – dle autora, provenience nebo i vztahu k československé kultuře. Naopak rakouská strana prosadila požadavek, aby se respektovala historicky vzniklá příslušnost některých předmětů k rakouským sbírkám.

Saintgermainská smlouva pro vydání majetku zemí, které přestaly být součástí habsburské říše, nestanovila žádnou propadnou (prekluzivní) lhůtu. Vyjednaná lhůta 20 let byla pořádková lhůta pro podávání žádostí na vydání věcí a byla ochrannou lhůtou, po kterou se Rakousko zavázalo nepřevádět k možným dotčeným předmětům vlastnické právo a nedisponovat s nimi.³⁰ Přivtělení Rakouska k Německé říši v březnu 1938 znamenalo konec možným jednáním v tomto ohledu. Rakouský stát zanikl a i z tohoto důvodu nelze k této lhůtě, která ke dni zániku Rakouska 1938 neskončila, přihlížet, když navíc nebyla propadná pro nároky československého státu.

²⁵ § 39 odst. 4 zákona č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení.

²⁶ Čl. 191 a 196 příloha IV mírové smlouvy mezi mocnostmi spojenými i sdruženými a Rakouskem, podepsaná v Saint-Germain-en-Leye dne 10. září 1919 č. 507/1921 Sb. Na české korunovační klenoty se nevztahuje čl. 192, který je jiným právním důvodem pro vrácení těch předmětů, které byly odvečeny z území spojených mocností po 1. 6. 1914, aniž musela být vazba na převod vlastnictví.

²⁷ Úmluva mezi Československou republikou a republikou Rakouskou o provedení jednotlivých ustanovení státní smlouvy v Saint-Germain-en-Leye z 18. května 1920 (Věstník Ministerstva vnitra, roč. III).

²⁸ Úmluva č. 10/1925 Sb., mezi Rakouskem, Maďarskem, Itálií, Polskem, Rumunskem, královstvím Srbochorvatsko-slovinským a Československou republikou o otázkách týkajících se archivů z 6. 4. 1922, podepsaná v Římě.

²⁹ Čl. 195 odst. 2 mírové smlouvy ze Saint-Germain-en-Leye.

³⁰ Čl. 5, bod I, část A, písm. b) úmluvy č. 10/1925 Sb. Alpons Lhotsky lhůtu charakterizoval jako "čekací", což je mimoprávní pojem. ALPHONS LHOTSKY: Die Verteidigung der Wiener Sammlungen kultur- und naturhistorischer Denkmäler durch die Erste Republik. *Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung*, 63(3-4)/1955, s. 614-649.

Československá i Rakouská republika se shodly v prováděcí dohodě k mírové smlouvě ze Saint-Germain, že nejedná o definitivní řešení.³¹ Dle dosud platné úmluvy č. 10/1925 Sb. týkající se archivů bylo stanoveno: *"Pokud jde o jakékoli předměty, které mají ráz umělecký, archeologický, vědecký neb historický a jsou součástí sbírek náležejících dříve vládě rakousko-uherského mocnářství neb koruně, a pokud tyto nejsou předmětem jiných ustanovení řečené smlouvy, Rakousko se zavazuje: ujednat se zúčastněnými státy, bude-li o to požádáno, přátelskou úpravu, podle níž bude lze všechny části těchto sbírek neb všechny ty z dotčených předmětů, které by měly náležet do kulturního majetku území postoupených smlouvou Saint-Germainskou, navrátit na základě vzájemnosti do území, z níž pocházejí."*³² Podle názvu se úmluva týkala archivů, ale obsahově měla širší věcnou působnost.

Pro sporné případy existoval dle mírové smlouvy ze Saint-Germain tříčlenný Právní výbor Reparační komise.³³ Členové výboru byli předseda Jacques Lyon (Francie), Hugh Aiken Bayne (USA), Fischer Willams.

Právní výbor jednal i o předmětech Habsburků kulturní povahy. Českoslovenští vyjednavací nerozporovali právo Habsburků disponovat svými příjmy, dokud se jednalo o české krále, moravské markrabě a slezské vévody. Vadilo jim, že by ve Vídni měly zůstat všechny nahromaděné sbírky. Československo argumentaci před výborem soustředilo na skutečnost, že Habsburkové pořízovali předměty z daňových výnosů českých zemí a proto jim náleží jen z titulu českých králů, moravských markrabat a slezských vévodů. V momentu rozpadu Rakouska-Uherska a zánikem Koruny české mělo Československo mít jako právní nástupce nárok na část vídeňských sbírek.

Československé argumenty doplněné tím, že různé předměty kulturní povahy byly vyhotoveny či zakoupeny z daňových výnosů zemí Koruny české, nevzal Právní výbor v potaz. U listin a archiválií se československý požadavek na vydání opíral o nutnost vybudovat československou státní správu. Hlavní argument rakouské strany byl, že sbírky ve Vídni vykazují historickou celistvost.

Zajímavý je rozbor tohoto jednání od předního rakouského historika Alphonse Lhotskeho, paradoxně podle jména moravského nebo českého původu. Podle Lhotskeho Právní výbor přistoupil k řešení problémů formou soudu rozhodujícího o majetkoprávních věcech. Průběh jednání s Československem Lhotsky líčí jako nejistý a československou stranu ve složení velvyslanecký rada Ivan Krno, pražský profesor občanského práva Jan Krčmář a Dr. Kadlec jako nepřipravenou, což sama prý i přiznala. Dne 22. července 1921 předložilo Československo memorandum - seznam nároků v souhrnné výši 100.000.000 zlatých franků (šlo o asi 500 různých uměleckých děl, které byly vyvezeny z Čech, Moravy a Slezska v letech 1616-1914. Rakousko zastupovali prof. Dr. Leo Strisower (místo nemocného prof. Scheye) a ředitel sbírek rukopisů Dr. Ottokar Smital (Moravan se znalostí češtiny). Pečlivé doklady a argumenty rakouské strany týkající se státoprávních záležitostí českých zemí v 16. a v 17. století se staly základem odmítnutí československých nároku.³⁴ V práci Lhotskeho

³¹ Úmluva mezi Československou republikou a republikou Rakouskou o provedení jednotlivých ustanovení státní smlouvy v Saint-Germain-en-Leye z 18. května 1920.

³² Čl. 5, bod I, část A, písm. a) úmluvy č. 10/1925 Sb., mezi Rakouskem, Maďarskem, Itálií, Polskem, Rumunskem, královstvím Srbo-chorvatsko-slovinským a Československou republikou o otázkách týkajících se archivů.

³³ Čl. 179 s přílohou II a čl. 195 mírové smlouvy mezi mocnostmi spojenými i sdruženými a Rakouskem, podepsaná v Saint-Germain-en-Leye dne 10. září 1919 č. 507/1921 Sb.

³⁴ Lhotsky cituje zprávu vyslance Eichhoffa, Bundeskanzleramt, Auswärtige Angelegenheiten, Zl. 2870-3 B/Li (1921) podle opisu ve vlastnictví dvorního rady prof. Loerse a Zl. 28.093-3 B/Li (1922). ALPHONS LHOTSKY: Die Verteidigung der Wiener Sammlungen kultur- und naturhistorischer Denkmäler durch die Erste Republik. *Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung*, 63(3-4)/1955, s. 614-649.

však není žádná zmínka o královském žezle a jablku, což dokládá, že je Československo nežádalo a nejednalo se o nich. Kdyby se tak stalo a vzhledem k významu korunovačních klenotů pro každý stát, by se jistě Lhotsky o této věci zmínil.

Československo o vydání gotického žezla a jablka a kurfiřtského pláště nežádalo. Představitelé státu byli v domněn, že na Pražském hradě jsou klenoty uloženy ve své celistvosti, a nevěděli o existenci klenotů v habsburské klenotnici vídeňského Hofburgu.

Právní výbor došel k názoru, že předměty kulturní povahy (umělecká díla, mapy, kresby, rukopisy) Habsburků nebyly veřejným majetkem Čech nebo zemí Koruny české. Konstatoval, že byly privátním majetkem rodiny nebo rodinným fideikomisem. Na rozhodnutí aplikoval veřejné právo platné v českých zemích v okamžiku vývozu předmětů do Vídně a stanovil, že předměty kulturní povahy nepředstavují ani veřejný majetek Čech, ani majetek Koruny České, ačkoliv byly pořízeny z daňových příjmů z Čech, Moravy a Slezska. Zemské právo Čech, Moravy a Slezska nezakazovalo panovníkovi takto pořízené předměty vyvážet.³⁵ Z obdobných důvodů také Právní výbor odmítl nároky Belgie na Rubensův oltář zakoupený Marií Terezií 1776 v habsburském Nizozemí, když Rakousko bylo schopno předložit i původní kupní smlouvu.

Toto pojetí však nelze uplatnit vůči korunovačním klenotům. Státy, které se z království změnily na republiku, neponechaly korunovační klenoty v držení bývalé královské rodiny jako soukromý majetek, ale klenoty se posuzují jako veřejný majetek státu (koruny). To platí i tehdy, když se jinak ponechal rozsáhlý majetek bývalému panovníkovi. Samotné Rakousko si nechalo jako státní majetek korunovační klenoty rakouského císaře a nenechalo je Habsburkům po jejich svržení v roce 1918, byť titul rakouského císaře se pojil dle rozhodnutí jeho zakladatele císaře Svaté říše římské Františka II. z 11. 8. 1804 k osobě hlavy habsburského rakouského arcidomu, nikoliv k Rakousku jako zemi, která nadále byla jen arcivévodstvím.³⁶ Lze odkázat i na stanovisko Právního výboru, který při odmítnutí nároků Belgie vůči Rakousku na předměty spojené s Řádem Zlatého rouna je nepovažoval za vlastnictví rakouského státu či dříve Habsburků, ale prohlásil, že jsou vlastnictvím řádu samotného jako právnické osoby. Habsburci je měli v držení jako velmistři řádu.

Pokud jde o český kurfiřtský plášť, i zde šlo o majetek země České. I když by bylo argumentováno, že šlo o úřední roucho spojené s úřadem kurfiřta-nejvyššího číšníka Svaté říše římské, kterým byl virilně český král, a tedy říšský majetek, přešlo vlastnictví na Království české ke dni zániku Svaté říše římské 6. 8. 1806, kdy z rozhodnutí jejího posledního císaře Františka II. došlo k zániku všech závazků říšských zemí, včetně úřadu nejvyššího číšníka.³⁷ Pro vlastnictví není rozhodující, nakolik se tento říšský úřad týkal právního postavení Království českého či jen pouze osoby krále, což dokumentuje i to, že český král nemusel při plnění tohoto úřadu nosit českou královskou korunu.³⁸

³⁵ YVES HUGUENIN-BERGENAT: *Kulturgüter bei Staatensukzession*. Kapitola: § 4 *Österreichisch-tschechoslowakischer Ausgleich*. Walter de Gruyter GmbH & Co.KG (Verlag) Berlin 2010, ISBN 978-3-89949-765-6, e-ISBN 978-3-89949-766-3, s. 130-143.

³⁶ Prohlášení císaře Svaté říše římské Františka II. zřizující titul císaře rakouského z 11. 8. 1804. ZDENĚK VESELÝ: *Dějiny českého státu v dokumentech*. Praha 1994, ISBN 80-85605-95-3, s. 213-214.

³⁷ Prohlášení císaře Františka II. o zániku Svaté říše římské z 6. 8. 1806. Dvorský dekret Královskému guberniu v Čechách o důsledcích zániku Svaté říše římské z 21. 8. 1806. ZDENĚK VESELÝ: *Dějiny českého státu v dokumentech*. Praha 1994, ISBN 80-85605-95-3, s. 215-218.

³⁸ Privilegium římského krále Albrechta I. pro českého krále Václava II. ze 17. 11. 1298, potvrzené Karlem IV. MARIE BLÁHOVÁ, RICHARD MAŠEK: *Karel IV. Státnické dílo*. Praha 2003, ISBN 80-246-0771-9, s. 127-131. JIŘÍ KUTHAN, ed., MIROSLAV ŠMIED, ed.: *Korunovační řád českých králů*. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha 2009. 435 s. ISBN 978-80-7308-266-6. s. 58, 60.

V roce 1974 byla uzavřena československo-rakouská smlouva o vypořádání určitých majetkoprávních a finančních otázek. V ní se Československo zřeklo majetkoprávních nároků vůči Rakousku.³⁹ Účelem smlouvy bylo řešit nároky rakouských osob, které byly dotčeny československými znárodňovacími opatřeními. Smyslem smlouvy nebylo řešit vlastnictví kulturních hodnot, které se dostaly na území Rakouska v době monarchie. Při podpisu smlouvy došlo k výměně dopisu o tom, že se smlouva nevztahuje na restituci kulturních majetků, které se dostaly na území druhého státu během druhé světové války.⁴⁰ Je evidentní, že československá strana tehdy o existenci klenotů nejednala a nevěděla o nich. Vzhledem k výjimečnosti korunovačních klenotů jako základního státoprávního, historického a kulturního dědictví každého státu je nutné trvat na tom, že se na ně tato smlouva nevztahuje, protože je smlouva z roku 1974 výslovně nezmiňuje, a nebylo jejím účelem měnit saintgermainskou mírovou smlouvu.

Česká republika nastoupila do práv a závazku Československa.⁴¹ Sukcesi oznámila Rakousku ve vztahu k saintgermainské smlouvě. K archivní úmluvě č. 10/1925 Sb. tak neučinila, ale oznámení je možné učinit i dnes, když úmluva saintgermainskou smlouvu provádí.

I bez saintgermainské mírové smlouvy je Rakousko povinno majetek, který drží, aniž mu patří, vydat na základě žádosti vlastníka podle rakouského obecného občanského zákoníku, neboť rakouský stát ví nebo se z okolností musí domnívat, že korunovační klenoty Království českého, které jsou v jeho držení, náleží jiné osobě (České republice). Rakouský stát zastoupený Uměleckohistorickým muzeem ve Vídni je nepoctivým držitelem těchto klenotů.⁴² Vlastnictví klenotů nepřešlo na Rakousko.

3. Navrácení klenotů

Je možné žádat vrácení klenotů i českého kurfiřtského pláště i 100 let po rozpadu habsburské monarchie. Jinak budeme státem, kterému nestojí za to, aby měl vlastní korunovační klenoty v jejich úplnosti. Předpokladem pro vrácení gotického žezla a jablka je žádost ze strany České republiky, což se dosud nestalo. Rovněž o vrácení těchto předmětů nežádalo Československo, jelikož o jejich existenci nevědělo.

3.1 Prezident republiky

Korunovační klenoty spravuje Kancelář prezidenta republiky a jsou spojeny s hlavou státu. Navrácení klenotů a kurfiřtského pláště se může ujmout prezident republiky. K tomu prezidenta Miloše Zemana vyzval moravský senátor Ivo Valenta v zastoupení iniciativy pro návrat českých korunovačních klenotů z Rakouska⁴³ dopisem z 15. 10. 2018. Na výzvu odpověděla Kancelář prezidenta republiky tak, že nevidí důvod žádat o vrácení českých korunovačních klenotů.⁴⁴ V příloze dopisu je uvedeno, že od 17. století se tyto klenoty staly

---

³⁹ Čl. 3 bod 1 smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o vypořádání určitých finančních a majetkoprávních otázek, podepsané ve Vídni 19. 12. 1974. Smlouva nebyla publikována ve Sbírce zákonů.

⁴⁰ Dopis československého ministra zahraničních věcí Bohuslava Chňoupka rakouskému spolkovému ministru zahraničí z 19. 12. 1974 a dopis rakouského spolkového ministra zahraničních věcí Ericha Bielka československému ministrovi zahraničí z 19. 12. 1974.

⁴¹ Čl. 5 odst. 2 ústavního zákona č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem ČSFR.

⁴² § 326 obecního občanského zákoníku č. 946/1811 Sb.z.s. z 1. 6. 1811. V Čechách, na Moravě a ve Slezsku nepoctivou držbu upravuje § 992 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.

⁴³ Tuto iniciativu pod vedením senátora Ivo Valenty dále tvoří moravský právník Zdeněk Koudelka z Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a ředitel moravského Muzea Brněnska Evžen Martinec, který jako opat Starobrněnského opatství dosáhl roku 2012 návratu na Moravě vzniklého rukopisu - základního díla genetiky JOHANA GREGORA MENDELA: *Pokusy s rostlinnými hybridy*.

⁴⁴ Dopis vedoucího Kanceláře prezidenta republiky Vratislava Mynáře z 7. 11. 2018, KPR 6054/2018 s dvoustránkovou přílohou (historický rozbor). Dopis podepsán v zastoupení.

součástí rakouských arcivévodských insignií, aniž by toto tvrzení bylo podloženo odkazem na jakýkoli právní akt, kterým se tak mělo stát.

Kancelář prezidenta republiky uvádí za příklad toho, že gotické žezlo a jablko se staly součástí rakouských arcivévodských insignií, jejich užití při slavnostním holdování stavů Ferdinandovi Dobrotivému jako arcivévodovi rakouskému 1835 ve Vídni a okněženému hraběti tyrolskému v Innsbrucku 1838, aniž by byl objasněn rozpor, že se užívaly stejné insignie pro různé země, když Tyrolsko nebylo součástí Rakouského arcivévodství, které zahrnovalo jen Dolní a Horní Rakousy. Nemohly být tedy ani společné zemské insignie. Tuto okolnost lze vysvětlit tak, že žezlo a jablko byly bez právního důvodu vystaveny při určitých dynastických slavnostech, aniž by se však staly oficiálně součástí klenotů jakékoliv rakouské země.

V následné reakci senátor Ivo Valenta namítl, že stanovisko Kanceláře prezidenta republiky, že od 17. století se gotické české žezlo a jablko klenoty staly součástí rakouských arcivévodských insignií, není podloženo odkazem na právní akt, kterým se tak mělo stát. Dále senátor Ivo Valenta namítl nemožnost společných insignií Rakouského arcivévodství a Okněženého hrabství tyrolského. Ivo Valenta zdůraznil, že podmínkou vrácení je podání žádosti ze strany České republiky, což se dosud nestalo, přičemž absence takové žádosti v době Československa byla zřejmě způsobena nevědomostí představitelů československého státu o existenci těchto klenotů.⁴⁵

V odpověď vedoucí kanceláře uvedl:⁴⁶ *"Pokud jde o rozpor týkající se intronizace v Tyrolsku, jde o rozpor zdánlivý, neboť předmětné insignie byly v té době v privátním držení Habsburků, a záviselo pouze na panovníkovi, při jaké příležitosti je použije."* K tomu lze uvést, že tento výrok vedoucího kancléře nemá oporu v tehdy platném právu. Korunovační klenoty sice byly v držení panovníka, ale nešlo o privátní vlastnictví Habsburků, ale o zemské klenoty. Nebylo v panovnické libovůli, kdy a kde danou insignií použije. Je evidentní, že užití uherské koruny při české korunovaci bylo nemožné. Vedoucí kanceláře v reakci uznal, že nemá žádný dokument ani povědomí o právním aktu, kterým by české gotické žezlo přešlo z vlastnictví Království českého na Rakouské arcivévodství. Tuto skutečnost jen dává do souvislosti, že mu není znám ani dokument o tom, že byly vlastnictvím Království českého. To je však v rozporu se skutečností jejich užívání u královských českých korunovacích do 17. století.

Podstatný je závěr dopisu vedoucího kanceláře prezidenta republiky: *"Československá republika o vrácení gotického žezla a jablka nepožádala a otevírat tuto věc po téměř 100 letech a po přijetí zákona č. 354/1921 Sb., o převzetí statků a majetku, připadlých podle mírových smluv československému státu, na základě něhož s účinností k 15. 9. 1921 nabyl československý stát veškerý majetek nacházející se na území Československé republiky a do té doby patřící kromě jinému i Císařství rakouskému, koruně rakouské a bývalé panovnické rodině rakousko-uherské, by znamenalo vystavit Českou republiku do pozice z mezinárodněprávního hlediska těžko obhajitelné."* K tomu lze uvést, že zákon o převzetí statků a majetku se věci netýká, jelikož se vztahoval na majetek na území Československa, nikoliv na korunovační klenoty ve Vídni. Podstatné je, že zmíněné stanovisko vedoucího kanceláře vychází z pozice prezidenta republiky Miloše Zemana. Ten na jednání se Zdeňkem Koudelkou, poslancem Pavlem Blažkem a vedoucím kanceláře Vratislavem Mynářem na Pražském hradě 13. 2. 2019 vyjádřil nezáměr se věcí zabývat a přirovnal ji, jako kdyby jsme chtěli vrátit věci uloupené Švédy. Tento postoj hlavy státu byl určující pro Kancelář prezidenta republiky, byť právně a historicky je odůvodnění nepatřičné. Válečná kořist z doby

⁴⁵ Dopis senátora Ivo Valenty vedoucímu kanceláře prezidenta republiky Vratislavu Mynářovi z 9. 1. 2019.

⁴⁶ Dopis vedoucího Kanceláře prezidenta republiky Vratislava Mynáře z 22. 2. 2019, KPR 6054/2018.

třicetileté války 1618-48 a právo na návrat klenotů vzniklé zánikem habsburské říše 1918 jsou zcela odlišné případy.

3.2 Ministr zahraničních věcí

Dále byla výzva zaslána ministrovi zahraničních věcí. Ministr zahraničí T. Petříček věc jako majetkoprávní záležitost označil za působnost Ministerstva financí a distancoval se od ní,⁴⁷ což je z hlediska jeho rezortu překvapivé, když řešení důsledků rozpadu habsburské říše a realizace mírových smluv bylo především v působnosti Ministerstva zahraničí. V odpověď na interpelaci poslance Pavla Blažka z Moravy potvrdil ministr zahraničí, že nepovažuje argumenty pro žádost Rakousku o vydání korunovačních klenotů za "*přesvědčivé*", aniž by to zdůvodnil historickými či právními argumenty.⁴⁸ Opakovanou interpelaci odbyl ministr návrhem, aby poslanec Pavel Blažek k tématu zorganizoval odborné sympóziu na některé právnické fakultě.⁴⁹

3.3 Ministr kultury

Rovněž ministr kultury Antonín Staněk byl osloven a postavil se k věci vstřícně a vyjádřil ochotu pomoci.⁵⁰ Výslovně uvedl, že "*mohou být tyto předměty považovány za součást kulturního dědictví*". Primárně však považoval tuto záležitost za věc spadající do působnosti Ministerstva zahraničních věcí.

3.4 Možnost návratu klenotů

Navrácení gotického královského jablka a žezla se nedotýká vlastnického práva našeho státu k renesančnímu královskému jablku a žezlu. Rakousko nemá právo na výměnu. Renesanční žezlo a jablko byly zhotoveny v 16. století na zakázku krále Ferdinanda I. jako jeho osobní klenoty. Dědily se v habsburském rodě a pokud byly vládnoucím Habsburkem přiřazeny k českým korunovačním klenotům, šlo o jeho rozhodnutí jako jejich vlastníka a zároveň českého krále. Učinil tak nejpozději Karel VI. a znovu tento akt potvrdil Leopold II., za něhož byly korunovační klenoty včetně renesančního žezla a jablka vráceny do Čech.⁵¹ Renesanční jablko a žezlo nebyly nikdy v majetku Rakouského arcivévodství jako říšské země.

Je trendem v památkové péči vracet památky na území, s kterým jsou historicky spojeny (princip provenience - respektování původu). Státy se domáhají vrácení významných kulturních předmětů, které byly vyvezeny do ciziny. Dnes tuto oblast reguluje Úmluva UNESCO o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků z roku 1970,⁵² která však nemá retroaktivní působnost.

Přesto státy jako projev své dobré vůle vracejí kulturní statky i po dlouhé době. Příkladem je vrácení Aksúmského obelisku Etiopii v roce 2005 Itálii, která se jej zmocnila po dobytí Habeše 1937. Anebo vrácení uherských korunovačních klenotů Maďarsku v roce 1978, kterých se v roce 1945 zmocnila armáda USA. I my jsme vydali v roce 1995 Slovensku Bojnický oltář po rozdělení Československa. V roce 2006 Česká republika vydala Rakousku

⁴⁷ Dopis ministra zahraničí Tomáše Petříčka senátoru Ivo Valentovi z 9. 11. 2018, 136191-5/2018-OSE.

⁴⁸ Odpověď ministra zahraničí Tomáše Petříčka na písemnou interpelaci polance Pavla Blažka z prosince 2018 (bližší nedatována), 142614-6/2018-MPO. Opakovanou interpelaci odbyl ministr návrhem, aby poslanec Pavel Blažek k tématu zorganizoval odborné sympóziu na některé právnické fakultě.

⁴⁹ Odpověď ministra zahraničí Tomáše Petříčka na písemnou interpelaci polance Pavla Blažka z 19. 2. 2018 (bližší nedatována), 103232-8/2019-MPO.

⁵⁰ Dopis ministra kultury Antonína Staňka z 12. 12. 2018, MK 79788/2018/SOOKS.

⁵¹ Reskript krále Leopolda II. z 16. 5. 1790 o vrácení českých korunovačních klenotů do Čech.

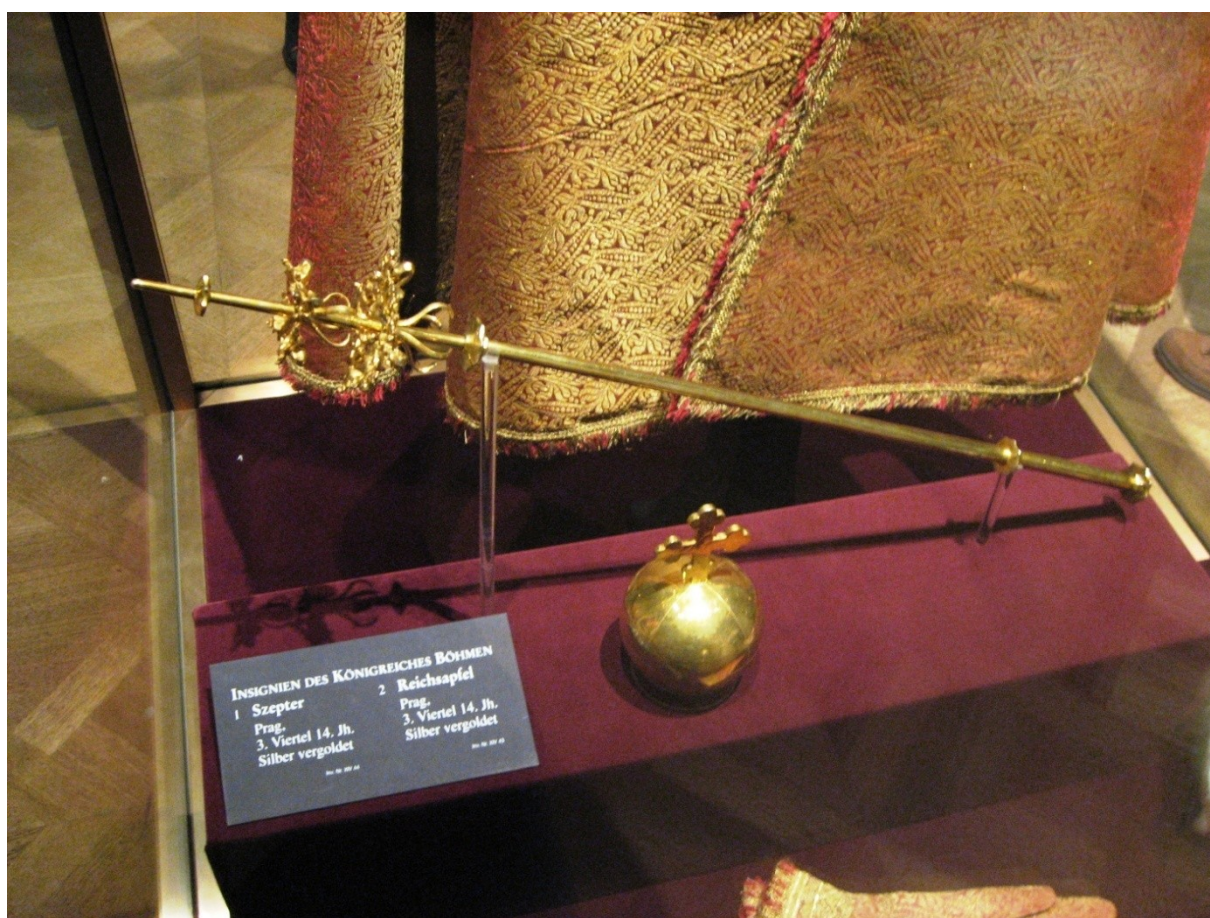
⁵² Příjata 14. 11. 1970, platná 24. 4. 1972 a pro Československo závazná od 14. 5. 1977. Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí č. 15/1980 Sb.

historický nábytek vyvezeny v roce 1944 z vídeňského Hofburgu a jiných císařských zámků na Moravu na zámek Uherčice.

Z právně odlišných důvodů, ale v rámci trendu respektování původu památky, je vydání gotického deskového obrazu Madona z Veveří Národní galérií v Praze zpět na Moravu roku 2016, který byl původně majetkem moravských markrabat, určen pro jejich kapli na hradě Veveří a v roce 1938 vyvezen z nejasných důvodů z Moravy do Prahy.⁵³ Navrácení kulturního dědictví našeho státu, které jsou historickým symbolem státnosti Království českého, je legitimní.

Gotické žezlo a jablko Království českého ve vídeňském Hofburgu,

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Weltliche_Schatzkammer_Wien_\(66\).JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Weltliche_Schatzkammer_Wien_(66).JPG)

⁵³ Madona z Veveří je vlastnictví Farnosti Veverská Bítýška a vystavena v Diecézním muzeu v Brně.

Král Matyáš (1611-19) s gotickými korunovačními klenoty, korunovace 1611
https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A9_korunov%C4%8Dn%C3%AD_klenoty#/media/File:Mathias.jpg

Renesanční královské jablko uložené na Pražském hradě, foto K. Pacovský
<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/87/CrownJewelsOrbBohemia.jpg>

Hlavice renesančního královského žezla uloženého na Pražském hradě, foto K. Pacovský
https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A9_korunova%C4%8Dn%C3%AD_klenoty#/media/File:CrownJewelsSceptreBohemia.jpg

Král Karel VI. (II.-české číslování, 1711-40) s renesančním žezlem, korunován 1723
https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A9_korunova%C4%8Dn%C3%AD_klenoty#/media/File:Karel_VI.jpg

